

Olifantenspecialist Antoinette van de Water

Antoinette van de Water verruilde begin deze eeuw de hectiek van een snelle marketingbaan voor de lome tred van straatolifanten in Thailand. Ze richtte de stichting Bring The Elephant Home op en vertrok vervolgens naar Zuid-Afrika waar ze sinds 2018 onderzoek doet aan de universiteit van KwaZulu-Natal. Ze speelde de hoofdrol in de film *Forest Hope*. Haar leven staat nu al ruim twintig jaar in het teken van olifanten. Tijd voor een kennismaking.

Het begon in 2002 met haar vrijwilligerswerk in het Elephant Nature Park in de buurt van de Thaise stad Chiang Mai. De toen 27-jarige Antoinette hoorde van de eigenaresse Lek de verhalen over het leed van straatolifanten in Bangkok. Hoe hun voeten kapotgaan door het asfalt, hoe ze angstig en vereenzaamd

langs het gonzende verkeer lopen en soms worden aangereden. Terwijl ze zich ontfermde over het babyolifantje Ging Mai, pas vijf maanden oud en geplaagd door nachtmerries en angstaanvallen ontvouwde zich in haar hoofd een plan. 'Ik wilde meer doen om de olifanten te beschermen. Ik wilde verschil maken. Maar op dat

"Ik vond mezelf opnieuw uit, de olifanten zijn nu mijn geluk"

moment kon ik niet vermoeden dat mijn voornemen zou uitgroeien tot zoiets groots en veelomvattends. Met de droom alle olifanten van de straat te redden, heb ik in 2004 Bring The Elephant Home opgericht. Ik wierf fondsen, en maakte met twee olifanten die ik had vrijgekocht een duizend kilometer lange tocht naar een plek waar ze zonder dwang en geweld konden leven.'

Tegen olifantenleed

Olifanten die trucjes doen om toeristen te vermaken, die mensen op hun rug moeten dulden. Het is, zoals we inmiddels weten, pure mishandeling. Je kunt een olifant dit alleen laten doen als je hem eerst hebt gebroken. Hij staat in een houten kooi waarin hij zich niet kan bewegen, hij lijdt honger en dorst, en wordt continu geslagen en geprikt op pijnlijke plaatsen: zijn slurf, zijn oren en tussen zijn tenen. Na ongeveer een week is zijn wil gebroken en zal hij zich onderwerpen aan de wil van de mens. Naarmate ik meer over olifanten leerde, werd ik me ervan bewust dat verlies van leefgebied hun belangrijkste bedreiging vormt. In 2007 verlegde Bring The Elephant Home de focus van het redden van individuen in gevangenschap naar behoud en uitbreiding van het leefgebied van wilde olifanten. Daarbij hoort ook het verminderen van mens-olifant conflicten die het gevolg zijn van het verlies van leefgebied. Met de lokale bevolking planten we in olifantengebied voedselbomen en leggen we kleine dammen aan voor drinkplaatsen. Met boeren die last hebben van olifanten die

hun plantages plunderen, zetten we bijenkorfhekken op: een niet-gewelddadige methode om olifanten af te schrikken. Olifanten zijn namelijk bang van bijen; als ze proberen een omheining te verbreken, vliegen de bijen uit de kasten die aan de hekken hangen en verjagen hen. De honing geeft boeren extra inkomsten en dat kweekt meer tolerantie voor de olifanten. Vorig jaar zijn we het Tom Yum project gestart, om Thaise boeren te ondersteunen in een transitie naar duurzame landbouw van gewassen waar olifanten niet van houden. Dankzij onze projecten ontstaan er verschillende win-win situaties!'

Niet stilzitten, maar actie

'De afgelopen zeven jaar zijn 144.000 Afrikaanse olifanten gedood. Omdat het snel geld oplevert (vooral in de ivoorhandel), en omdat we hun leefgebied in beslag nemen. Het gebrek aan leefbare ruimte voor deze prachtige, intelligente, zachte reuzen zorgt ervoor dat olifanten steeds dichterbij mensen in de buurt komen te leven, wat resulteert in conflicten tussen olifanten en mensen.' Antoinette woont in Zuid-Afrika, met olifanten in de buurt. Wat begon als een droom om met twee geredde straatolifanten een tocht naar vrijheid te maken, is uitgroeid tot een bloeiende organisatie met projecten op drie continenten. 'Ik heb veel tijd mogen besteden aan het observeren van olifanten in het wild. Ze blijven me verbazen. Hun zachte, zorgzame gedrag, hun speelsheid, hun wijsheid. Er kwam pas een enorme bull op »

me af terwijl ik in een open voertuig zat. Heel langzaam bracht hij zijn enorme slagstanden vlak bij me, ik voelde zijn langzame, diepe adem op mijn gezicht. Een magisch moment toen we elkaar in de ogen stardden. Het voelde als een sterke bevestiging: dit is mijn missie. Hoe meer tijd ik heb doorgebracht met wilde olifanten en hoe meer ik over hen leer, hoe sterker ik voel dat wat we ze aandoen gewoonweg onacceptabel is. Na alle mooie momenten die olifanten me gegeven hebben, voel het als een verplichting om me voor hen in te blijven zetten.'

Hoe blijf je hoop houden?

'De enige manier om een verschil te maken is door hoop te houden. Optimisme is van essentieel belang als we een manier willen vinden om het uitsterven van vele soorten tegen te houden. We moeten medeleven, inclusiviteit en tolerantie ontwikkelen om deze aarde, waar we allemaal afhankelijk van zijn, te beschermen. Toen we onze projecten om mens-olifant conflicten te verminderen begonnen, was ons werk alleen gericht op het ecologische systeem: herbebossing, corridors creëren, bufferzones, individuele olifanten redden. Pas toen we onze focus verlegden naar het sociale systeem, de lokale gemeenschappen, zagen we verandering. In plaats van olifanten en hun leefomgeving te zien als een van mensen afgescheiden systeem, begonnen we ze te beschouwen als een flagship species in een sociaal systeem - inclusief beleidsmakers, boeren, bedrijfseigenaren en toeristen.'

Waarde voor de samenleving

'Als onderzoeker verdiep ik me in wat olifanten voor mensen betekenen, wat hun waarde is voor de samenleving, wat ervoor kan zorgen dat mensen olifanten tolereren, en hoe we deze kennis kunnen gebruiken om olifanten, wild en vrij, relevanter te maken. De wetenschap, onze kennis en waarden hebben zich verder ontwikkeld. We accepteren tegenwoordig de uitbuiting van kinderen, slaven of andere weerloze wezens niet meer. Ik vind dat olifanten - en dieren in het algemeen - hieraan toegevoegd moeten worden, en dat onze wetgeving aangepast moet worden in de context van de wereldwijde waarden. Als we ervoor willen zorgen dat olifanten een eerlijke kans op overleven hebben en dat mensen en olifanten bij elkaar in de buurt kunnen wonen, moeten we het volledige spectrum van hun waarde overwegen: de financiële, maar daarnaast ook de sociale, culturele en spirituele. Louter een prijskaartje aan olifanten hangen is als een pleister op een gapende wond plakken. Om de toekomst van olifanten veilig te stellen moeten we ons bewust zijn van de bredere waarde van olifanten en verder kijken dan prijskaartjes.'

Olifanten, worden ze de volgende mammoet?

'Ik zie olifantenkuddes vaak als een metafoor voor een rechtvaardige samenleving. Een samenleving met empathie en mededogen, een samenleving waarin vreemden worden verwelkomd, ouderen gerespecteerd en middelen verstandig

“Olifanten inspireren me om een beter mens te zijn en ze geven me een leven dat ik me vroeger nooit had kunnen voorstellen”

worden gebruikt. Waarden die meer en meer afwezig zijn in onze samenleving. Als we accepteren dat de natuur rechten heeft, dan hebben wij mensen een verantwoordelijkheid. Olifanten zijn van cruciaal belang in de ecosystemen waar ze deel van uitmaken. Vanwege olifanten worden gebieden beschermd, vergroot en verbonden. Dan is er de verbinding die we voelen met olifanten. Olifanten dragen bij aan ons geluk door al die verhalen die we ons herinneren, de verhalen die hen uniek maken: over olifantenkerkhoven, hun ongelooflijke geheugen of intelligentie. Olifanten symboliseren wijsheid en kracht in het boeddhisme en het hindoeïsme. In Afrikaanse fabels worden olifanten gezien als wijze leiders die conflicten tussen de dieren in het bos oplossen. Landen beschouwen olifanten als hun nationale erfgoed. Het symbool van Afrika. 🐘

QuickFACTS

Antoinette van de Water is directeur van stichting Bring The Elephant Home, <https://bring-the-elephant-home.nl/>, heeft een Master in Biologie (Miami University, Oxford, Ohio) en schreef haar scriptie over mens-olifant conflicten en de effectiviteit van 'bijenheksen' – *Bee the change* - als duurzame oplossing. In 2018 begon ze als PhD-onderzoeker aan de Universiteit van KwaZulu-Natal. Ze doet nu een grootschalig onderzoek naar de sociaaleconomische voorwaarden voor vreedzame co-existentie van mensen en olifanten. Antoinette won drie natuurbeschermingsprijzen, is coauteur van het boek *Thaise olifanten van de Straat*, en ze speelt de hoofdrol in de documentaire *Forest Hope*, https://youtu.be/l7JpDrx_DEQ. Sinds 2019 is ze bestuurslid van de Zuid-Afrikaanse Elephant Specialist Advisory Group. Luister en kijk ook naar haar TedTalk Veghel: <https://youtu.be/ziloLoS4kqs>
In de volgende OOG VOOR AFRIKA zal Antoinette onze nieuwe columnist worden.